

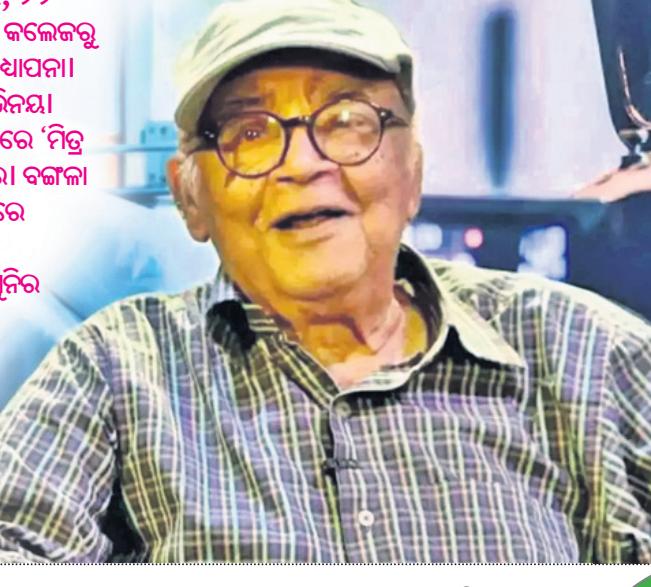

“ଯେଉଁ ନାଟକରେ ଅଧୂରା ମଣିଷ ପୂରା ହୁଏ- ମୁଁ ସେଇ ନାଟକ ଲେଖେ”

- ମନୋଜ ମିତ୍ର

ମନୋଜ ମିତ୍ର ଜୀବନ ପରାଧୀନ ଭାରତର ଭୁବନେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା (ଏବର ବାଲାଦେଶ)ରେ, ୧୯୫୦ ମେସର ଏବାରା ସାତବରୀର ସବ୍ରିଜିନର ଧୂଲିହର ତାଙ୍କ ଗାଁ ସତିଶ ଚର୍କ କଲେଜରୁ ସାତକ ଓ କଲିକଟା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ସାତକୋର ଭାଗୀରାଗୀ ମନୋଜଙ୍କ ବୃଦ୍ଧ ଅଧ୍ୟାପନା । ୧୯୫୭ରୁ ମନ୍ତ୍ର ଅଭିନ୍ୟା ଆରମ୍ଭ ପରେ ପରେ ନାଟ୍ୟ ରଚନା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶନ ଓ ଅଭିନ୍ୟା । ୧୦୨୦ ଦର୍ଢି ନାଟକର ସପଳ ରଚନା ଏଇ ନାଟ୍ୟରଥାଙ୍କ ରଚନାକୟମାତ୍ର ଛାପିଗେ ‘ମିତ୍ର ଓ ଗୋପ୍ତା’ ପ୍ରକାଶନୀ ପକ୍ଷର ପ୍ରକାଶିତ, ଯାହାର ଭୁବନେଶ୍ୱର ଲେଖକରୁ ପବିତ୍ର ସରକାରା ବଜଳା ଭାଷାରେ ଭାବରାଯୀ ନାଟ୍ୟ-ସାହିତ୍ୟର ନାଟକର ନାଟକ ଭାବରେ ପାଇଁ ସେ ବହୁ ପୂର୍ବଧାରରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ, ଯାହାର ଭୁବନେଶ୍ୱର ଲେଖକରୁ ପବିତ୍ର ସରକାରା ବଜଳା (୧୯୫୦), ସାତାତ ନାଟକ ଏକାଡେମୀ ପୂର୍ବଧାରର (୧୯୫୮), ବାଲାଦେଶର ମନ୍ତ୍ରିର ବୌଧିର ମୁଖ୍ୟାର (୧୯୫୧), ବାନବନ୍ଧୁ ମୁଖ୍ୟାର (୧୯୫୨), ଏଇଯାରିକ ଯୋଗାଟିର ସ୍ଵର୍ଗପଦକ (୧୦୦୩) । ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସରକାରଙ୍କ ସର୍ବସତ ପୂର୍ବଧାର ‘ଭାଗ ବିଭିନ୍ନର’ ରେ ସାନ୍ତ୍ଵନିତ ସେ ମନୋଜ ଥିଲେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସାମାଜିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା । ୧୦୨୪ ମୁଖ୍ୟାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା ।

ପ୍ରମ୍ତି: ଡ. ହୃଦ୍ୟାକେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ

ମ ନାଟକ ମିତ୍ର ଆବାଲ୍ୟର ଅଭିନ୍ୟା ପ୍ରତି ଆଧୁନା ଥିଲେ ବିଜାକ ବାପାଙ୍କ ମନ ପୂର୍ବର ଏହି ଆକାଶକୁ ପ୍ରତି ଅନୁଭବ ନ ଥିଲା । କଲେଜରେ ଉର୍ବର ହେବା ପରେ ସେ କୁମେ ମାତ୍ର ଅଭିନ୍ୟା ପ୍ରତି ଉପରେ ଏହି ଆକାଶକୁ ପ୍ରତି ଅନୁଭବ ନ ଥିଲା ।

ଏହି ଆକାଶକୁ ପ୍ରତି ଅନୁଭବ ନ ଥିଲା ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍ଯ ପଲବ’, ‘ମହାବିଦ୍ୟା’ ଓ ‘ପାଶ୍ଚ’ ।

ନାଟକର ଅଭିନ୍ୟା କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରୁ ଲୋକପାଇଁ ନାଟକର ରଚନା ଓ ମଞ୍ଚର କରିଥିଲେ ମନୋଜ, ତଥାପରେ ଅନୁଭବ- ‘କାକ ଭାଗୀ ମଧ୍ୟ’, ‘ମେଷ ଓ ରାଶିପାତା’, ‘କେନାରାମ ବେଗରାମ’, ‘ଅଳକାନାରା ପ୍ରତ୍ଯକ୍ଷମା’, ‘ପରବାପା’, ‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶଭୋକ୍ତା’, ‘ପୁଣ୍ଡିତ ରାମାଯନ’; ଏକାକିନୀ- ‘ମୁଖ୍ୟାର ଗୋଖେ ଜଳ’, ‘କାକ ରିତ୍ରୁ’ ‘ଆଖ୍

